

POHJOIS-KARJALAN KÄRÄJÄOIKEUS

TOIMINTAKERTOMUS

2022

Kuva: Leena Tahvanainen

1 SISÄLLYSLUETTELO

2	LAAMANNIN KATSAUS	3
3	YLEISTÄ	5
4	HENKILÖSTÖ JA TOIMINTAMENOT	6
4.1	Henkilökunta	6
4.2	Henkilökunnan ikärakenne vuoden 2022 lopussa	6
4.3	Lautamiehet	7
4.4	Käräjäoikeuden toimintamenot ja taloudellisuus	9
5	ORGANISAATIO	9
6	TOIMITILAT	11
7	LAINKÄYTTÖTOIMINTA JA TULOKSELLISUUS	19
7.1	Saapuneet ja ratkaistut asiat vuosina 2017–2022	19
7.2	Käsittelyajat	20
7.3	Haastemiesten suorittamat tiedoksiannot	20

2 LAAMANNIN KATSAUS

Pandemian puristuksesta eteenpäin

Toimintavuoden 2022 alkaessa koronapandemiaan oli sinänsä jo totuttu niin, että menettelytavoissa oli rutinoituttu sekä henkilökunnan että asiakkaiden piirissä tapahtuneiden altistumisten ja sairastumisten suhteen. Varotoimenpiteiden kanssa oli kuitenkin oltava edelleen tarkkana, varsinkin joulukuussa 2021 yleistyneen omikron-variantin jälkeen. Vielä maaliskuun 2022 lopussa oli syytä korostaa muun muassa toimitiloissa liikkumista koskevan maskisuosituksen ja henkilökunnan laajan etätyösuosituksen merkitystä. Näillä keinoilla tartuntoja työpaikalla kyettiin hyvin välttämään.

Siun soten tiedotteita seurattiin taajaan. Viimein toukokuussa 2022 oli tilanne Pohjois-Karjalassa kääntynyt niin paljon parempaan suuntaan, että käräjäoikeudessakin voitiin keventää suojautumista pandemiaa vastaan. Kasvomasteista voitiin 16.5.2022 alkaen luopua henkilökunnan omissa tiloissa liikuttaessa, ja etätyöskentelyn osalta ryhdyttiin noudattamaan normaaliolosuhteisiin vahvistettuja pelisääntöjä. Toukokuun lopussa saatettiin informoida sidosryhmien edustajia ja verkkosivuilla myös yleisöä siitä, että maskin käyttö käräjäoikeuden yleisötiloissa jäi tietyin reunaehdoin kunkin omaan harkintaan.

Toiminnan tuloksellisuus

Mainituista hankaluuksista huolimatta käräjäoikeus onnistui perustehtävässään lainkäytössä erittäin hyvin.

Kuten toimintakertomuksen lopussa olevista tilastoista tarkemmin ilmenee, uusia ratkaistavia asioita saapui käräjäoikeuteen kaikkiaan 3.818 ja vuoden aikana kyettiin ratkaisemaan 3.892 asiaa. Vireille jäi vuoden 2022 lopussa noin 1.200 asiaa, mikä vastaa varsin kohtuullisesti noin kolmasosaa kokonaisen toimintavuoden työmäärästä.

Vireillä olevien siviilioikeudellisten asioiden kokonaismäärää kyettiin tarkasteluvuonna jonkin verran purkamaan, mikä perustui sekä saapuneiden asioiden hienoiseen vähentymiseen että myös ratkaistujen asioiden määrän kasvamiseen. Vireillä olevien rikosasioiden määrä puolestaan pääsi toimintavuoden aikana hieman kasvamaan. Syynä oli ratkaisujen määrän aleneminen, mikä näkyi vastaavassa mitassa myös muiden käräjäoikeuksien tilastoissa. Epäilemättä koronälähtöisillä istuntojen peruuntumisilla oli tässä vielä oma vaikutuksensa.

Ratkaistujen asioiden käsittelyajat olivat eri asiaryhmissä pääosin edelleen lyhyemmät kuin kaikissa käräjäoikeuksissa keskimäärin. Erityisesti rikosasioissa, joissa joutuisat käsittelyt ovat jo pitkään olleet käräjäoikeuden vahvuutena, keskimääräiset käsittelyajat olivat toimintavuonna neljänneksi lyhyimmät kaikkien käräjäoikeuksien vertailussa. Vastaava oiva asema on havaittavissa myös, kun tarkastellaan koko rikosketjun toimivuutta käräjäoikeuden tuomiopiirissä. Keskimääräinen käsittelyaika rikosilmoituksen tekemisestä esitutkinnan, syyteharkinnan ja käräjien kautta rikosasian tuomioon on toimintavuonna ollut 12,7 kuukautta.

Henkilökunta ja sen vaihtuvuus

Kahdessa edellisessä toimintakertomuksessa on kuvattu henkilökunnan vilkasta vaihtumista eläkkeelle jäämisiin ja työvoiman liikkuvuuteen pohjautuen. Sama tai jopa vielä kiivaampikin tahti jatkui edelleen vuonna 2022, jonka aikana vakinaista virkaa oltiin täyttämässä kolmen tuomarin, lainkäytöstä vastaavan kärjäsihteerin, kahden lainkäyttösihteerin, asiakaspalvelun yksikkövastaavan ja kärjäsihteerin sekä neljän haastemiehen osalta. Näin enemmän kuin joka neljäs kärjäoikeuden vakinainen virka ehti olla täytön kohteena kalenterivuoden aikana. Lisäksi täytettävänä oli pitkin vuotta eriperusteisia määräaikaista virkasuhteita sekä vuodeksi kerrallaan täytettävät kärjänotaarien harjoitteluvirat. Etenkin tähän vaihtuvuuteen ja siitä seuranneeseen perehdytyksen määrään nähden edellä kerrottua toiminnan tuloksellisuutta on pidettävä hyvänä saavutuksena.

Laamannin 7-vuotisesta virasta käytiin loppuvuodesta hakumenettely sen jälkeen, kun vakinaisena laamannina aiemmin toiminut Tuija Turpeinen oli nimitetty 1.9.2022 lukien korkeimman oikeuden jäsenen virkaan eli oikeusneuvokseksi. Allekirjoittanut valittiin ja nimitettiin laamanniksi hoidettuani tehtävää 1.8.2021 alkaen määräaikaisessa virkasuhteessa.

Aihetta juhlallisuuksiinkin

Oikeusneuvos Turpeisesta valokuvattu muotokuva sijoitettiin 21.10.2022 henkilökunnan kahvitilaisuuden jälkeen hyviä tuomioistuinperinteitä noudattaen kärjäoikeuden seinälle, emeritus-laamanni Juhani Mähösen muotokuvan rinnalle.

Kärjäoikeuden tekemät kunniamerkkihakemukset menestyivät, kun tasavallan presidentti ritarikuntien suurmestarina myönsi itsenäisyyspäivänä kunniamerkin kolmelle kärjäoikeudessa ansioituneelle. Kärjätuomari, osaston johtaja Juha Tykkyläinen sai Suomen Leijonan I luokan ritarimerkin, asiakaspalvelun yksikkövastaava kärjäsihteeriksi Anita Kuosmanen Suomen Leijonan ansioristin ja haastemies Pirjo Korander Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitalin. Kunniamerkit ojennettiin saajilleen toimintavuoden 2023 avajaiskahveilla.

Myös ansioituneita lautamiehiä oli toimintavuoden aikana tilaisuus muistaa. Herastuomarin arvonimi myönnettiin 17.8.2022 järjestetyssä kahvitilaisuudessa Arto Laatikaiselle, Tapio Jormanaiselle, Hannu Juutiselle, Hannu Juvoselle, Eija Pennaselle ja Saara Sormuselle tunnustukseksi pitkästä ja ansiokkaasta toiminnasta kärjäoikeuden lautamiehenä. Kullakin oli takanaan yli 10 vuotta lautamiehenä, ja heistä Saara Sormuselle oli kertynyt jo pitkälti toistasataa istuntoa kärjäoikeudessa.

Lopuksi

Esitän kärjäoikeuden koko henkilökunnalle lämpimät kiitokset kaikesta osaamisesta, ahkeruudesta ja yhteishengestä toimintavuonna 2022. Samoin haluan kiittää kaikkia sidosryhmiämme erinomaisen yhteistyön jatkumisesta!

Tommi Vuorialho
Laamanni

3 YLEISTÄ

Pohjois-Karjalan käräjäoikeuden tuomiopiiri käsittää koko Pohjois-Karjalan maakunnan. Käräjäoikeuden kanslia sijaitsee Joensuussa. Istuntoja pidetään Joensuun lisäksi myös Nurmeksessa.

Väestöpohja oli vuoden 2022 lopussa 163.281 asukasta.

Käräjäoikeuksien verkostouudistuksella käräjäoikeuksien määrä väheni 1.1.2019 lukien 27 käräjäoikeudesta kahteenkymmeneen. Verkostouudistuksessa Pohjois-Karjalan käräjäoikeuden asema itsenäisenä toimijana säilyi ja käräjäoikeus jatkoi toimintaansa oikeusturvan jakajana lähellä Pohjois-Karjalan maakunnan ihmisiä. Maakuntajaon muutoksessa 1.1.2021 Heinävesi siirtyi Etelä-Savon käräjäoikeuden tuomiopiiristä Pohjois-Karjalan käräjäoikeuden tuomiopiiriin.

4 HENKILÖSTÖ JA TOIMINTAMENOT

4.1 HENKILÖKUNTA

Vuoden 2022 lopussa käräjäoikeudessa oli 42 vakinaista virkaa. Virkarakenne oli seuraava:

- laamanni
- 10 kärjätuomaria
- 3 kärjänotaaria
- hallintosihteeri
- 20 kärjäsihteeriä
- 7 haastemiestä

Lisäksi Itä-Suomen yliopista kolme harjoittelijaa ja Karelia-ammattikorkeakoulusta yksi harjoittelija suoritti opintoihinsa liittyvän korkeakouluharjoittelun käräjäoikeudessa.

4.2 HENKILÖKUNNAN IKÄRAKENNE VUODEN 2022 LOPUSSA

Ikäryhmä	Henkilöä	%	Miehiä	%	Naisia	%
Alle 35 v.	13	30	7	16	6	14
35–44	8	18	2	4	6	14
45–54	12	27	3	7	9	20
Yli 55	11	25	4	9	7	16
Yhteensä	44	100	16	36	28	64

Henkilökunnan keski-ikä on 43,9 vuotta.

Kuvassa kunniamerkin 6.12.2022 saaneet Anita Kuosmanen, Juha Tykkyläinen ja Pirjo Korander kuvattuna toimintavuoden avajaiskahveilla 17.1.2023.

4.3 LAUTAMIEHET

Vuonna 2022 Pohjois-Karjalan käräjäoikeudessa on toiminut 43 lautamiestä. Heidät on valittu käräjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluvista 13 kaupungista ja kunnista seuraavasti:

- Ilomantsi 2
- Joensuu 15
- Juuka 2
- Kitee 4
- Kontiolahti 2
- Outokumpu 2
- Lieksa 2
- Liperi 2
- Nurmes 4
- Polvijärvi 2
- Rääkkylä 2

- Tohmajärvi 2
- Heinävesi 2

Vuoden 2019 alussa tuli voimaan oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 6 §:n muutos, jonka mukaan rikosasiassa käräjäoikeus on päätösvaltainen, kun siinä on yksin puheenjohtaja, jos mistään syytteessä tarkoitettusta yksittäisestä rikoksesta ei syytteessä mainittujen seikkojen vallitessa tehtynä ole säädetty ankarampaa rangaistusta kuin vankeutta enintään neljä vuotta. Muutoksen myötä huomattava osa lautakuntaistunnoista koski vangittuna olleiden vastaajien rikosasioita, jotka on käsiteltävä käräjäoikeudessa kahden viikon kuluessa asian vireille tulosta. Osallistumismahdollisuus näin lyhyellä varoitusaajalla on osoittautunut monelle lautamiehelle vaikeaksi järjestää.

Lautakuntaistuntopäiviä oli vuonna 2022 Joensuussa 120 (vuonna 2021: 75) ja Nurmeksessa 2 (vuonna 2021: 2). Yksittäisen lautamiehen istuntopäivien määrä vaihteli 1–8 istuntopäivään riippuen lautamiehen mahdollisuudesta osallistua istuntoihin sekä siitä montako istuntopäivää yksittäisen rikosasian käsittelyyn kului.

Kuvassa herastuomarin arvonimen 17.8.2022 saaneista Eija Pennanen, Tapio Jormanainen ja Hannu Juvonen sekä laamannin oikealla puolella Arto Laatikainen ja Saara Sormunen.

4.4 KÄRÄJÄOIKEUDEN TOIMINTAMENOT JA TALOUDELLISUUS

Tuomioistuinvirasto (aloitti toimintansa 1.1.2020) on Oikeusministeriön hallinnonalaan kuuluva itsenäinen keskusvirasto, joka huolehtii kaikkien tuomioistuinten keskushallintotehtävistä, tekee oikeusministeriölle ehdotuksen tuomioistuinten toimintamäärärahoista sekä päättää määrärahojen jakamisesta tuomioistuimille hyväksytyn talousarvion mukaisesti.

Käräjäoikeuden toimintamenot vuonna 2022 olivat 3 333 403. Vuonna 2021 vastaava luku oli 3 219 763 euroa.

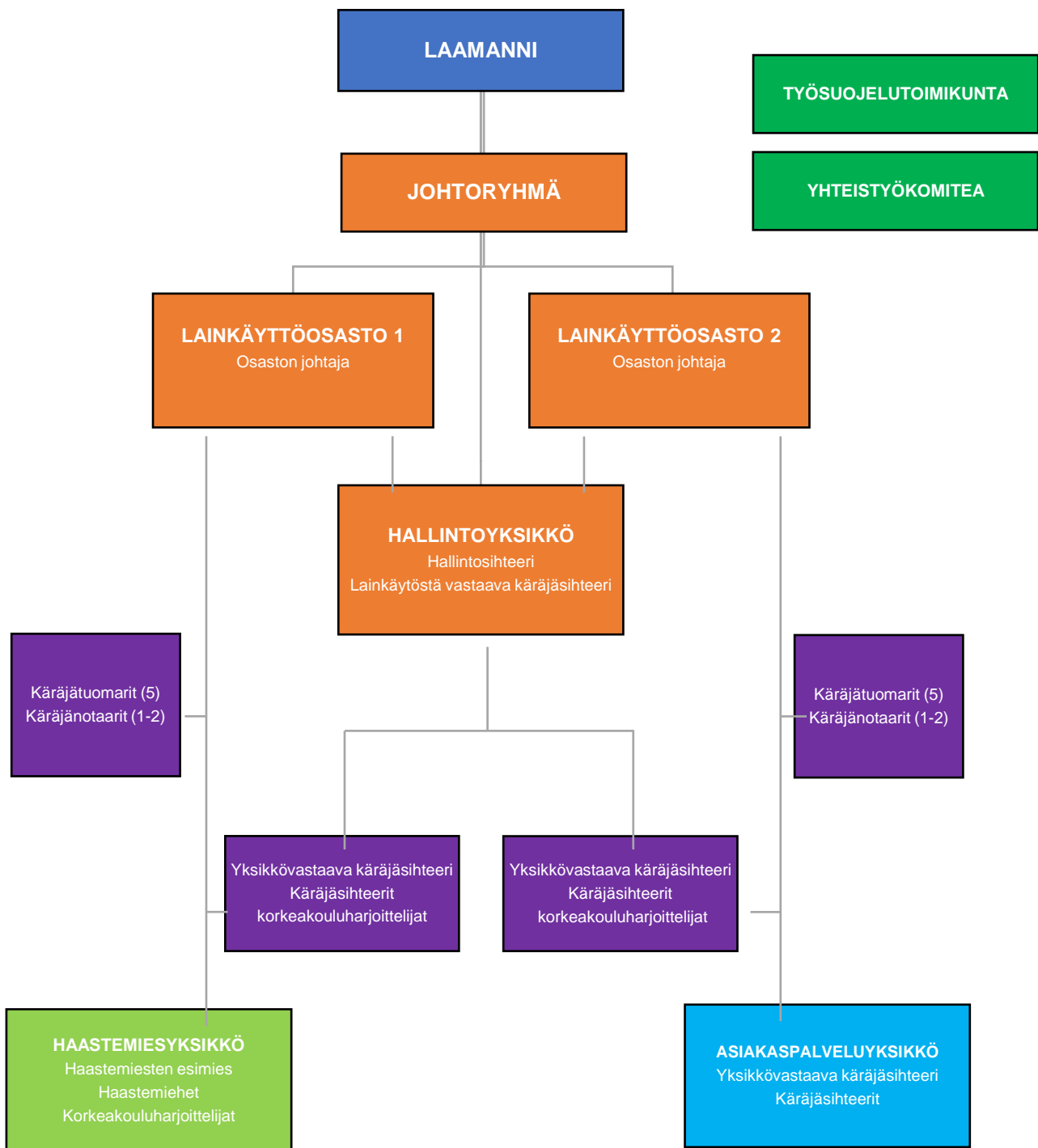
Käräjäoikeuden taloudellisuusluku oli 812 vuonna 2022 ja vuonna 2021 se oli 729. Koko maan keskimääräinen taloudellisuus vuonna 2022 oli 797. Taloudellisuus tarkoittaa yhden painotetun ratkaisun hintaa. Toimintaa voidaan pitää sitä taloudellisempana, mitä vähäisemmillä kustannuksilla suorite saadaan aikaan.

5 ORGANISAATIO

Käräjäoikeuden toimintaa johtaa ja sen tuloksellisuudesta vastaa laamanni. Laamannin apuna toimii johtoryhmä, johon kuuluvat jäseninä laamanni ja osaston johtajat.

Pohjois-Karjalan käräjäoikeus käsittelee riita-, rikos- ja hakemusasioita. Lainkäyttö on jaettu kahteen osastoon, joista toinen on erikoistunut yhtiöoikeuteen, talousrikosasioihin sekä insolvenssiasioihin ja toinen lapsi- ja perheoikeuteen sekä lapsiin kohdistuviin rikosasioihin ja seksuaalirikoksiin. Molemmat osastot käsittelevät lisäksi muita tavanomaisia riita-, rikos- ja hakemusasioita. Osaston johtajina toimivat kaksi käräjätuomaria johtavat lainkäyttöosastojen toimintaa. Kummallakin lainkäyttöosastolla on lähiesimies, joka ohjaa käräjäsihteerien toimintaa.

Lisäksi käräjäoikeudessa on haastemiesyksikkö, joka toimii 1. lainkäyttöosaston osaston johtajan alaisuudessa sekä asiakaspalveluyksikkö, joka toimii 2. lainkäyttöosaston osaston johtajan alaisuudessa. Erillinen summaaristen- ja hakemusasioiden yksikkö lakkautettiin riidattomien velkomusasioiden siirryttyä syyskuun 2019 alusta Kymenlaakson käräjäoikeuden käsiteltäväksi. Yksiköiden toimintaa johtavat lähiesimiehet.

LAINKÄYTTÖOSASTO 1

Erikoistumisalueet

- työ-, tasa-arvo- ja syrjintäriidat
- osake- ja asunto-osakeyhtiöasiat
- konkurssiasiat
- velkajärjestelyt
- talousrikokset
- työ-, tasa-arvo- ja syrjintärikokset

LAINKÄYTTÖOSASTO 2

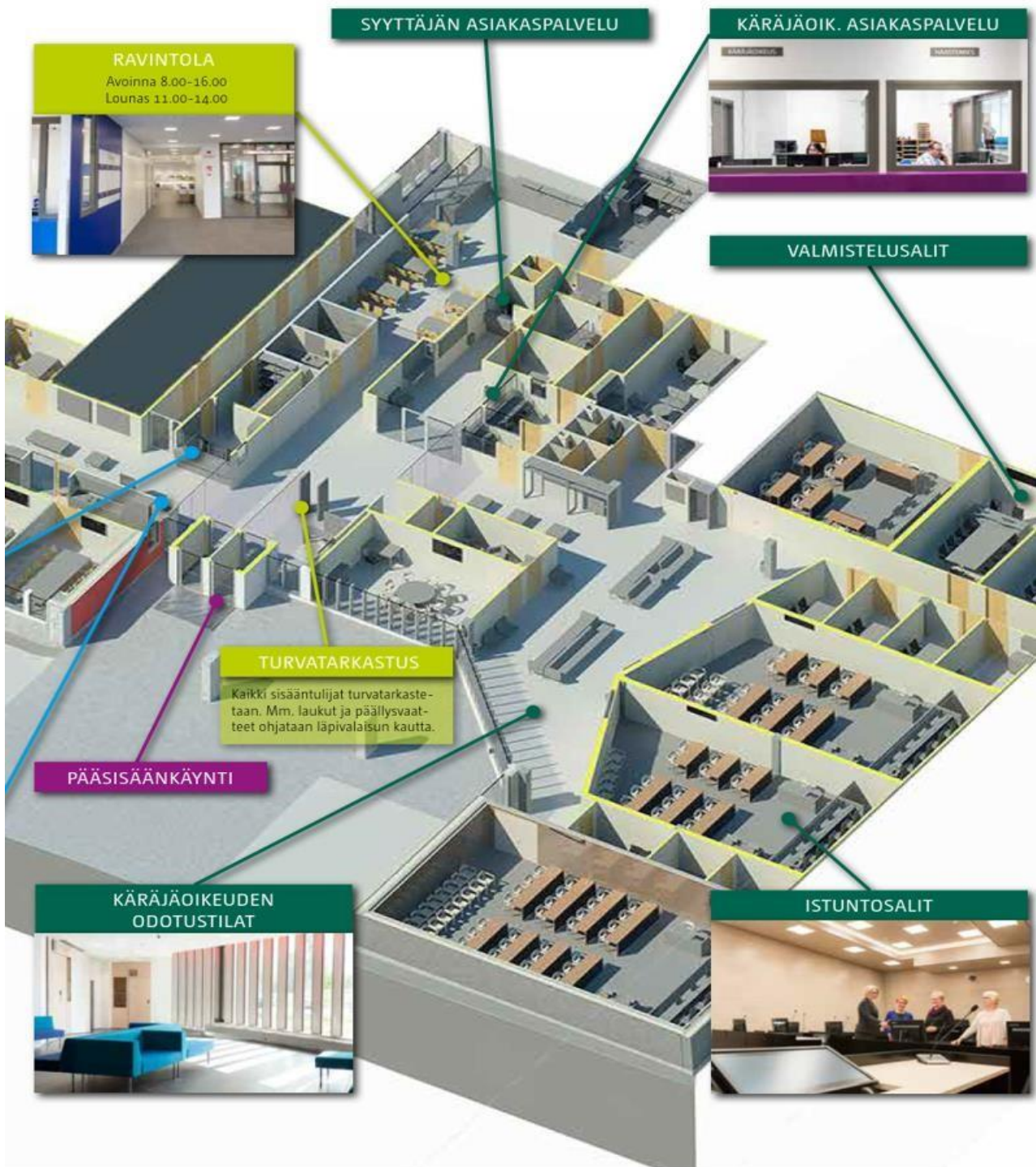
Erikoistumisalueet

- isyys-, huolto- ja tapaamisoikeusasiat
- edellisten täytäntöönpano
- lapsen elatus
- huoltoriitojen sovittelut
- holhoustoimilain mukaiset asiat
- ositus-, perinnönjako- ja testamenttiriidat
- lapsiin kohdistuneet rikokset
- seksuaalirikokset

6 TOIMITILAT

Käräjäoikeus muutti 1.9.2017 uuteen oikeus- ja poliisitaloon Pykäläkujalle. Samassa rakennuksessa toimii Joensuun poliisilaitos ja Itä-Suomen syyttäjänvirasto. Virastojen yhteisessä sisääntuloaulassa on turvatarkastus kaikille rakennukseen saapuville.

ASIAKASPALVELUTILAT

Oikeustalon ensimmäisessä kerroksessa sijaitsee neljä pääkäsitteilysalia, kaksi valmistelusalialia ja sovittelusalialia. Kaikki istuntosalit on varustettu digitaalisella esitystekniikalla ja videoneuvotteluyhteydellä. Sovittelusalialissa on sovitteluistuntoja sekä kokous- ja koulutustilaisuuksia varten käytössä interaktiivinen älytaulu.

Pohjois-Karjalan kärjäoikeus toimii aktiivisesti uusien tehokkaiden työtapojen ja sähköisen oikeudenkäynnin edistämiseksi. Uudet istuntosalit ja salitekniikka antavat tälle työlle hyvin toimivan ympäristön.

Oikeustalon toisessa ja kolmannessa kerroksessa sijaitsevat yleisöltä suljetut kansliatilat. Henkilökunnan työtiloissa on yksilötyöhuoneet käräjätuomareille ja lähiesimiehille, osa henkilökunnasta työskentelee omassa työpisteessä 3–10 hengen monitilaympäristössä. Jokaisella on omassa työpisteessään kannettava tietokone, kännykkä, kaksi työskentelynäyttöä ja sähköpöytä. Langaton verkkoyhteys mahdollistaa siirtymisen omasta työpisteestä neuvotteluhuoneisiin tai vetäytymistiloihin

Työympäristön viihtyisyyden lisäämiseksi käräjäoikeuden aula- ja kansliatiloihin on sijoitettu Valtion taideteostoimikunnan teoksia sekä Pohjois-Karjalan maakuntamuseon valokuva-arkiston vanhoja valokuvia, jotka esittävät maakunnan ja sen asukkaiden historiaa.

Kuvaaja: Tuomo Ahokas

Joensuu: tuntematon mies ja koira 1900-luvun alussa

Kuva: Jarno Artika

Teos: Raimo Heino: Rikos ja rangaistus 1982

7 LAINKÄYTTÖTOIMINTA JA TULOKSELLISUUS

Käräjäoikeuteen oli arvioitu saapuvan vuonna 2022 4 285 asiaa ja ratkaistavan 4 155 asiaa. Asioita saapui 3 818 asiaa (luku sisältää sakonmuuntoasiat) ja vuoden aikana ratkaistiin 3 892 asiaa (luku sisältää sakonmuuntoasiat).

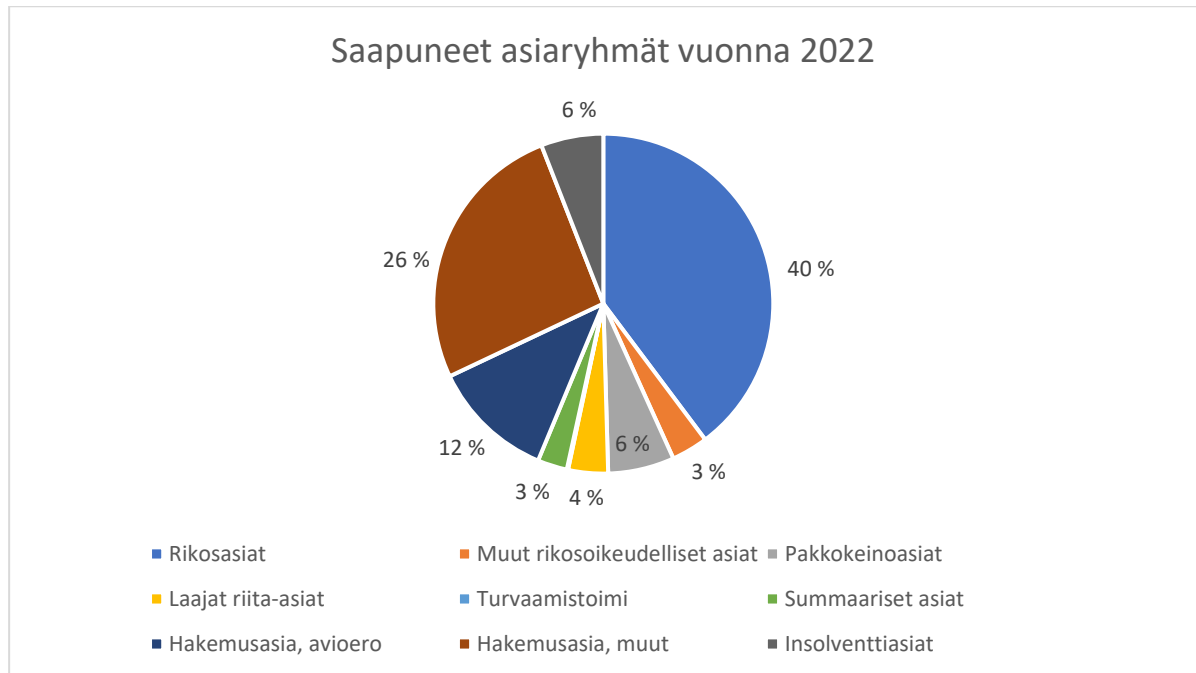
Tuottavuus vuonna 2022 oli 95 ja vuonna 2021 vastaava luku oli 98. Koko maan keskimääräinen tuottavuus vuonna 2022 oli 95. Tuottavuus tarkoittaa yhtä henkilötyövuotta kohti ratkaistujen painotettujen asioiden määrää. Toimintaa voidaan pitää sitä tuottavampana mitä enemmän asioita henkilötyövuotta kohden ratkaistaan.

7.1 SAAPUNEET JA RATKAISTUT ASIAT VUOSINA 2017–2022

Saapuneet (=S) ja ratkaistut (=R) asiat vuosina 2017–2022 (luvuista puuttuvat sakonmuuntoasiat)

	2017		2018		2019		2020		2021		2022	
	S	R	S	R	S	R	S	R	S	R	S	R
Rikosoikeudelliset yht.	1655	1578	1658	1559	1816	1750	1883	1713	1 813	1 855	1737	1686
Rikosasiat	1239	1161	1281	1218	1394	1349	1456	1303	1 399	1 472	1394	1355
Muut rikosoikeudelliset asiat	163	163	167	159	148	146	127	137	113	110	122	122
Pakkokeinoasiat	253	254	210	182	274	255	300	273	301	273	221	209
	2017		2018		2019		2020		2021		2022	
	S	R	S	R	S	R	S	R	S	R	S	R
Siviiliasiat yht.	12450	10299	12634	14116	10097	12329	1749	1863	1846	1792	1769	1894
Laaja haastehakemus, riita-asia	160	153	177	176	162	141	184	189	165	147	133	146
Turvaamistoimi	2		9	7	5	6	3	4	5	3	4	5
Summaariset asiat	10724	8591	10955	12496	8419	10589	102	144	109	112	99	155
Hakemusasia, avioero	473	479	454	424	438	500	435	447	398	416	410	387
Hakemusasia, muut	882	897	776	767	861	857	834	862	976	907	915	1002
Insolvenssiasiat	209	179	263	246	212	236	191	217	193	207	208	199
	2017		2018		2019		2020		2021		2022	
	S	R	S	R	S	R	S	R	S	R	S	R
Kaikkiaan	14105	11877	14292	15675	11913	14079	3632	3576	3659	3647	3506	3580

Saapuneet asiat vuonna 2022 esitettyinä graafisena kuviona

7.2 KÄSITTELYAJAT

Käräjäoikeuden toteutuneet käsittelyajat vuonna 2022 asiaryhmittäin olivat seuraavat:

- rikosasiat 4,1 kk
- laajat riita-asiat 8,0 kk
- summaariset asiat 4,4 kk
- velkajärjestelyt 3,7 kk

Koko maan toteutuneiden käsittelyaikojen keskiarvot vuonna 2022 olivat seuraavat:

- rikosasiat 5,4 kk
- laajat riita-asiat 9,8 kk
- summaariset asiat 4,2 kk
- velkajärjestelyt 5,3 kk

7.3 HAASTEIESTEN SUORITTAMAT TIEDOKSIANNOT

Haastemiehet suorittivat vuonna 2022 yhteensä 14 380 tiedoksiantoa, joista rikoshaasteita oli 4 017 kpl. Puhelintiedoksiantoja suoritettiin 8 109 kpl, joka on 56,39 % kaikista annetuista tiedoksiannoista. Ajokilometrejä kertyi vuoden aikana haastemiehille 66 000 kilometriä.